

بررسی رابطه بین چرخه عمر شرکت و اجتناب مالیاتی با رویکرد مقایسه‌ای صنایع

قدرت اله برزگر

استادیار گروه حسابداری، دانشگاه مازندران. (نویسنده مسئول)
ghabarzegar@gmail.com

مرضیه خلیلی

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه مازندران
Marziekhalili1993@gmail.com

چکیده

اجتناب مالیاتی شرکت‌ها یک نوع استراتژی یا راهبرد مالیاتی در جهت کاهش هزینه مالیات بر درآمد شرکت محسوب می‌شود. چرخه عمر شرکت نشان دهنده تکامل یک سازمان است که به مراحل تقسیم می‌شوند. شرکت‌ها با توجه به هر مرحله از چرخه عمر خود چارچوبی را برای ارزیابی، طراحی و توسعه استراتژی‌ها فراهم می‌نمایند. در این پژوهش با نمونه‌ای متشکل از ۶۹۶ مشاهده (سال - شرکت) طی دوره زمانی ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۱ به بررسی رابطه بین چرخه عمر و اجتناب مالیاتی با رویکرد مقایسه‌ای صنایع مختلف پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد در کل صنایع، مراحل چرخه عمر شرکت با اجتناب مالیاتی رابطه معنادار دارد، بطوریکه مرحله رشد و مرحله افول با اجتناب مالیاتی رابطه مثبت و معنادار و مرحله بلوغ رابطه منفی و معنادار وجود دارد. همچنین بر اساس نتایج پژوهش رابطه اجتناب مالیاتی با مرحله رشد و بلوغ و افول در خصوص شرکت‌های فعال در صنایع باسطح تکنولوژی مختلف، متفاوت است.

واژگان کلیدی: اجتناب مالیاتی، چرخه عمر شرکت، الگوی جریان نقدی دیکینسون.

مقدمه

طبق تعریف صندوق بین‌المللی پول^۱ (۲۰۰۹) مالیات وجوه اجباری غیرقابل برگشت و غیرجبرانی می‌باشد که دولت برای مقاصد عمومی از اشخاص و تمام موسسات انتفاعی که به نوعی درآمدزایی می‌کنند مطالبه می‌کند. از نگاه دولت و جامعه، مالیات نوعی پرداخت هزینه زندگی اجتماعی است ولی از نگاه شرکت‌ها مالیات هزینه‌ای است که نباید پرداخت کنند، زیرا با پرداخت مالیات نقدینگی بیشتری از شرکت خارج می‌شود و سود و وجوه نقد باقی مانده برای سهامداران که ذینفعان اصلی شرکت هستند کاهش می‌یابد (دیلمی و شکرالهی، ۱۳۹۴). به همین خاطر به طور طبیعی این انگیزه وجود دارد که شرکت‌ها و

¹ International Monetary Fund (IMF)